

**FUGL-
ENE**

**UNDERVISNINGS-
MATERIALE**

**REPUBLIQUE
/REVOLVER**

NØRSK VERDENSLITTERATUR PÅ REVOLVER

MATTIS BOR SAMMEN MED SIN SØSTER HEGE UDE I SKOVEN I ET LILLE SAMFUND. HEGE STRIKKER FOR AT DE KAN OVERLEVE, MATTIS KAN IKKE RIGTIG FAST-HOLDE ET JOB, SELV OM HAN PRØVER. HAN ER NEM-LIG IKKE SOM FOLK ER FLEST. HAN ER EN 'TUSTE', EN TOSSE, DER OPLEVER VERDEN PÅ EN INTUITIV MÅDE, HVOR ALTING FÅR KARAKTER AF HEMMELIGHEDS-FYLDTE TEGN.

Sneppetrækket over huset må da være et udtryk for et mirakel. Og sneppen, den skriver breve til ham med næb og klør. Så straks han har tænkt noget, synes han det er sandheden. Han føler sig udvalgt og set og noget bedre end sin søster, der ikke forstår sig på den slags.

Men hvad skal man gøre, når alle omkring en er stærke og kloge og skarpe som rageknive? Spørger Mattis og slås med sine tanker. Han stiller livets store spørgsmål, mens han sutter kamferbolcher fra købmanden, men ingen hører rigtig efter.

Begyndelsen på enden bliver, da skovhuggeren Jørgen kommer over søen og flytter ind hos Mattis og Hege. Hun er pludselig så glad i ansigtet og sidder og nynner over sine trøjer.

Fuglene er skrevet i 1957 af norske Tarjei Vesaa, der var en af de største norske forfattere i det tyvende århundrede og den første nordmand, som modtog Nordisk Råds Litteraturpris.

HVOR:	REVOLVER
HVORNÅR:	9. januar - 1. februar 2025
KLASSETRIN:	Ungdomsuddannelser
FAG:	Dansk, Drama/Dramatik, Psykologi & Filosofi
TEMAER:	Mistrivsel, Normer & Relationer samt Naturen
MANUSKRIFT:	Karen Maria Bille
INSTRUKTION:	Amanda Linnea Ginman
SCENOGRAFI & KOSTUME-DESIGN:	Ida Grarup
MEDVIRKENDE:	Signe Egholm Olsen, Thomas Hwan, Ena Spottag Fog & Carla Malling Agger
INFO:	Der tilbydes gratis skoleintroduktioner onsdage fra 18.00-18.15. Tilmelding til skoleintroduktioner sker i forbindelse med bestilling af billetter.
BILLETTER:	Billetbestilling foregår via www.brugteatret.dk Telefonnummer til Brug Teatret I Undervisningen: 2550 8299
SÆRPRIS:	Vi tilbyder et begrænset antal skolebilletter på udvalgte dage fra 75 kr. Bemærk, at tilbuddet først gælder, når du bestiller til min. seks unge under 25 år.

BOOK SKOLEBILLETTER HER: <https://www.brugteatret.dk/events/fuglene/>

TITLER PÅ SCENERNE FRA MANUSKRIFTET TIL FUGLENE

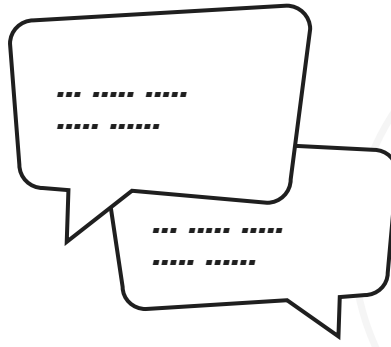
Dramatiseret af Karen-Maria Bille, 2024.

SCENER

ÅBNINGSBILLEDE
MATTIS SÆTTER HEGE GRÅ HÅR I HOVEDET
SNEPPETRÆKKET
MATTIS' FALLIT I ROEMARKEN
TORDENVEJR
MATTIS' FØRSTE SNEPPEDRØM
FODPRØVEN OG SNEPPENS DØD
MATTIS MØDER PIGEN FRA ROEMARKEN IGEN
TORDEN OG ASPETOPPE
FØRSTE DAG SOM FÆRGEMAND
NATSEJLADS
MATTIS KONFRONTERER JØRGEN & HEGE
SNEPPENS DØD
MATTIS' ANDEN SNEPPEDRØM
MATTIS SPISER FLUESVAMP
MATTIS MØDER PIGEN FRA ROEMARKEN
MATTIS TRÆFFER DEN STORE BESLUTNING
MATTIS' SIDSTE REJSE

RELATIONER

- Undersøg søskenderelationen mellem Mattis og Hege?
- Hvordan betragter andre folk søskendeparret og hvorfor?
- Hvilken (symbolsk) betydning har naturen?
- Hvad sker der med én af trætoppene og hvilken symbolsk betydning har det?

UDDRAG FRA SCENE 2 MATTIS SÆTTER HEGE GRÅ HÅR I HOVEDET:

Mattis:

Hege?

Hege:

Hvad er der?

Mattis:

Ved du godt der er to af os?

Hege:

Hvad er det nu du siger?

Mattis:

Jeg har hørt, at folk kalder de to tørre aspetræer inde i granskoven for Mattis-og-Hege.

De to visne toppe derinde, du ved. De er helt grå midt i alt det grønne.

Hege:

Jeg ved godt, hvad det er for nogen træer.

Mattis:

Det er bare noget, jeg har hørt.

Hege:

Har du nu også det.

Mattis:

Jeg tænkte nok, jeg ikke skulle have sagt noget. (pause. Mattis ser ud mod skoven)

Mattis:

Du mit næb imod sten.

Hege:

Sagde du noget?

Mattis:

Nej, du forstår det ikke.

Hege:

Hvad er det du ser ude i skoven?

Mattis:

Jeg ser ikke nogen.

Hege:

Nej.

Mattis:

Du er nu mærkelig. Skulle jeg se noget, hver gang jeg ser mig omkring – hvordan ville her så se ud? Så ville her være helt fuldt.

(pause. Hege strikker videre. Mattis ser på hende)

Mattis:

Underlige øjne. De er altid rådvilde. Sky som fugle.

Men jeg ... (højt) Jeg har øjne som en falk i dag!

(senere i samme scene)

Hege:

Jeg synes ikke det er så sjovt, det du er i gang med her til aften og ikke kan holde op med.

Mattis:

Men har vi det da sjovt?

Hege:

Vi har det meget sjovere end du er klar over. Du tænker bare ikke over det. Vi morer os hver evige eneste dag.

Mattis:

Hvornår?

Hege:

Hvornår? Tænk dig om, Mattis.

Mattis:

Jeg tænker så det knager.

Hege:

Så må du vel også kunne huske, at vi har det sjovt. Vi har det mere morsomt end andre.

Mattis:

Kan det nu være sandt?

Hege:

Ja! Og det må du aldrig glemme.

Mattis:

Det vidste jeg ikke. Det var godt, du sagde det.

NORMER

- Hvad er en norm?
- Hvilke normer udfolder sig i FUGLENE?

UDDRAG FRA SCENE 11 NATSEJLADS

Mattis:

Nu er vi som andre mennesker.

Hege:

Hvad mener du med det?

Mattis:

Nu hvor Jørgen bor her.

Hege:

Lad være med at sige sådan nogle dumme ting. Vi er da som andre mennesker både før og nu. Den slags vil jeg ikke høre på, Mattis.

Mattis:

Hvorfor er du sur? Jeg er som jeg var før, men du er gnaven.

Hege:

Du bliver nødt til at forklare, hvad du mener. Det her forstår jeg ikke.

Mattis:

Skal jeg sige det nu?

Hege:

Nej, hold op med det pjat.

Mattis:

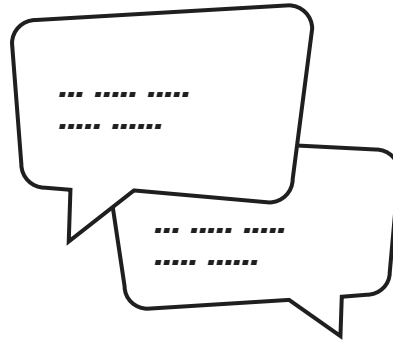
Han er jo bare ude i skoven hele dagen og når han kommer hjem, siger han ikke noget.

Hege:

Ti dog stille.

Mattis:

Jeg troede, det ville være anderledes.

MATTIS OG FUGLENE

- Undersøg Mattis forhold til sneppen. Hvad betyder sneppen/fuglene for Mattis?
- Hvad betyder naturen for Mattis?

UDDRAG FRA SCENE 7 FODPRØVEN OG SNEPPENS DØD

(Han begynder at gå, men så åbenbarer sneppen sig for ham. De (Hege og Mattis) står begge helt stille og ser på hinanden, inden den forsvinder. Den har efterladt spor i jorden. Mattis studerer dem)

Mattis:

Så let går min fugl i mosen, når den er træt af himlen ... Det er fuglesprog ... fugleskrift ... "Du er dig" ... "Du er dig". Det var noget af en hilsen at få ... Prik, prik, prik ... "uendeligt venskab", betyder det ... det må jeg sige ... uendeligt og evigt venskab! (Mattis tager en træpind og svarer sneppen med prikker i jorden) Det bliver jeg nødt til at svare på. Det er stort. (Mattis går hjem igen til Hege)

UDDRAG FRA SCENE 14 MATTIS' ANDEN SNEPPEDRØM

(sneppen materialiserer sig, basker med vingerne)

Sneppen: *Du er dig og jeg er mig.*

Mattis: *Det kunne jeg ikke have sagt bedre selv.*

Sneppen: *Kommer du? Hen til mig?*

Mattis: *Hurtigere end lynet.*

Sneppen: *Kom.*

Mattis: *Jeg løber så hurtigt, jeg kan.*

(sneppen basker med vingerne)

Sneppen: *Tiden løber ud. Jeg kan ikke vente længere.*

Mattis: *Jo, vent på mig. Vent dog.*

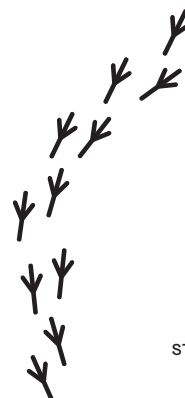
Sneppen: *Åh Mattis, vi ses igen. Det varer ikke længe.*

Mattis: *Uendeligt og evigt venskab?*

Sneppen: *Altid og for evigt.*

Foto Andreas Trepte

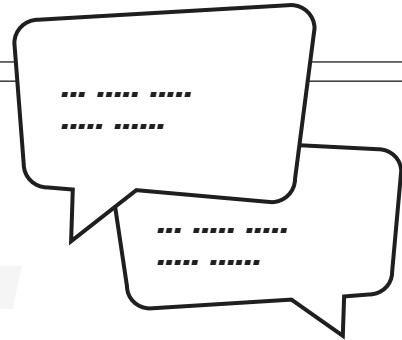
MATTIS VERDEN OG MISTRIVSEL

- Hvad vil det sige at være en tosse?
- Hvordan oplever Mattis det at være en tosse?
- Hvad er det for en andethed/anderledeshed som Mattis repræsenterer?
- Hvordan oplever Mattis verden og hvorfor mistrives han?
- Hvilke karakterer møder Mattis og hvordan påvirker de/det ham?

ÅBNINGSBILLEDE

Mattis:

Himlen er klar. I nat bliver det ikke tordenvejr.
Tværs gennem lyn.
Tværs gennem tværs.
Tænk hvis man kunne klare det.

AT VÆRE ANDERLEDES

Mennesker, der enten har synlige eller usynlige handicap, bliver i højere grad end nogensinde før sorteret fra, før de overhovedet kommer til verden. Den frasortering har stor betydning for, hvordan dem, der er her, bliver set af andre. Det er, som om der knytter sig et ubehag eller en forlegenhed ved det eller dem, der falder uden for det normale.

I Fuglene er der en opfordring til at se det værdige i det anderledes og – men ikke mindst - en advarsel om, at vi hurtigt og uforvarende kan få skabt et samfund, hvor mennesker, som falder uden for det allermest normale, føler sig uværdige i andres øjne.

- Hvad er et uværdigt og værdigt liv?

JEG LEDER EFTER EN NY MÅDE AT TALE OM HANDICAP PÅ, 2023.

Lone Barsøe (red.) og Rasmus Lind (red.)

” Jeg leder efter en ny måde at tale om handicap på undersøger liv med handicap i et dobbelt perspektiv, hvor levede erfaringer og teoretiske indsigter belyser hinanden gensidigt.

Antologien afsøger nye forståelser af handicap, hvor dette ikke reduceres til en diagnose eller en generaliseret stereotype, men anerkendes og repræsenteres som en individuel og samfundsbetinget erfaring.

” Vi er som handicappede opdraget til at klare den. Og så klarer vi den. Og måske er det også derfor, at en fælles handicap-aktivisme udebliver i Danmark”, siger Caspar Eric i et interview til bogen Jeg leder efter en ny måde at tale om handicap på, 2023.

NY MÅDE AT TALE OM HANDICAP PÅ

UDDRAG FRA JEG LEDER EFTER EN NY MÅDE AT TALE OM HANDICAP PÅ, 2023.

Interview med forfatteren Caspar Eric, som har cerebral parese.

Kan vi forestille os et scenarie, hvor vi ikke længere betragter den afvigende krop som afvigende? Vi forstår jo vores omgivelser gennem de kategoriseringer, vi foretager, bl.a. gennem sproget. Er kategoriseringen af handicap som mere eller mindre afvigende et vilkår for os?

Kategorierne findes. Jeg har en krop, som ikke er den samme som flertallets kroppe. Det er i princippet fint nok, men spørgsmålet er, hvordan det kommer til udtryk i samfundet. De strukturelt baserede tilgange til forskellige kroppe, er de nødvendige? Er de et vilkår? Det er de jo ikke, dem kan vi jo bare lave om. Det er en politisk beslutning, at elevatorerne aldrig duer på togstationer, eller det er en politisk ikke-beslutning. Alle ved, at elevatorerne er der, for at sådan nogen som os kan komme med toget. Når der ikke bliver gjort noget ved det, er det, fordi det ikke er vigtigt nok.

Vi mangler generelt en brugbar sondring mellem det at være handicappet i forhold til sine omgivelser og det at være handicappet som en medfødt diagnose. Der findes en masse akademiske ord for det, men jeg har svært ved at bruge et ord som fx "funktionsnedsættelse", fordi det minder mig om en overklasse-forskeragtig-type. Jeg er selv et sted nu, hvor jeg er begyndt at sige "spasser" og "handicappet" som en form for sproglig strejke, fordi jeg ikke længere gider snakke om ord, før vi også kan snakke om, at der skal gøres noget ved fx de elevatorer. Det, at sprog skaber virkelighed, er jeg helt med på, men det politisk korrekte sprog fører ikke automatisk til forandringer. Jeg er begyndt at tvivle på, hvor sandt det egentlig er, at sproget har konsekvenser for, hvordan vi anerkender hinanden.

LÆS MERE HER: <https://www.socialtindblik.dk/caspar-eric-jeg-leder-efter-en-ny-maade-at-tale-om-handicap-paa/>

- Hvilket syn på handicap bidrager Caspar Eric med til debatten?
- Hvordan oplever I samfundets og eget syn på handicapdebatten?
- Hvilket handicap har Mattis? Og, hvilke konsekvenser har det for ham?
- Undersøg hvad Ableisme og Criteori går ud på:
<https://kunsten.nu/journal/leksikon-over-det-identitetsanerkendende-sprog/>
Hvordan kan disse teoretiske begreber anvendes i en fortolkning af Mattis og Fuglene?

CASPER ERIC NYE BALANCER, 2023 OG UNDSKYLD VI ER HER, 2023

Med *Nye balancer* griber Caspar Eric tilbage til sin tidligere digtsamling *Nike*, hvor han i 2015 skrev om at være en handicappet krop i verden. I sin nye digtsamling, der bærer genrebetegnelsen 'handicapdigte', italesætter Caspar

Eric handicappet mere kropsligt og direkte, og samfundets stigmatisering og diskrimination af 'det anderledes' problematiseres med poppet præcision. Samtidig leder digtene efter nye fysiske og poetiske måder at findes i verden på og måske også efter et sprog, der kan røre os – med humor, power og et skarpt blik på krydsfeltet mellem det private og det politiske. Og herfra rækkes der ud efter nye fællesskaber.

Finansminister Nicolai Wammen endte i lidt af en shitstorm i 2023, da socialdemokraten præsenterede regeringens finanslovsforslag. Han sagde han efter et spørgsmål fra en journalist, at kommunerne er nødt til at spare på grund af inflation og øgede udgifter til det "specialiserede socialområde" – altså handicapområdet. Det fik mange mennesker, som lever med handicap, til tasterne på sociale medier. Hashtagget **#undskyldvierher** spredte sig på Facebook og Instagram. En af dem, der bragte hashtagget videre, var digteren Caspar Eric, der i et opslag på Instagram beskrev, hvordan han oplever at blive set som en udgift af samfundet – en sydebuk for aflyste lejrture og skolelukninger. Og så sluttede han sit opslag sådan her: "*Undskyld, at jeg ikke bare smiler og holder kæft og er taknemmelig for bare at være her*".

Undskyld vi er her, 2023 er Caspar Erics opråb til alle os danskere om, at vi ikke må glemme en af vores allerstørste minoritetsgrupper.

- Find eksempler på Hashtagget **#undskyldvierher** på Facebook og Instagram
- Skriv et digt eller indlæg til Hashtagget **#undskyldvierher** fra Mattis synsvinkel om hans oplevelse(r) af andethed/anderledeshed

FUGL -
EMVE